

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศชาติจะมีการพัฒนาก้าวไกลไปได้นั้น จะต้องมีคามมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางการเมือง และความมั่นคงทางสังคม ตัวจักรที่สำคัญที่จะทำให้เกิดคามมั่นคง ทั้งหลายก็คือพลเมืองในชาติเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าคนใน ชาติมีคุณภาพดี กล่าวคือมีความรู้ความสามารถ องค์ประกอบที่ทำให้คนหรือพลเมืองในชาติมี คุณภาพ มีประสิทธิภาพ ก็คือ กระบวนการศึกษา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า

... การศึกษาเป็น เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ความคิด ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ เมื่อบานเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว ไคผลที่แน่นอน และรวดเร็ว¹

ดังนั้น เมื่อพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ประเทศชาติจะพัฒนา จะมีความมั่นคง ถาวรอยู่ตลอดไปได้นั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองในชาติ ดังพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ที่ได้ไว้ในงานพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษา ประจำปี 2520 ตอนหนึ่งว่า "ความเจริญหรือความเสื่อมของชาติย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของ พลเมือง"²

¹พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, "พระบรมราโชวาทพระราชทาน แก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน", มิตรครู 19 (สิงหาคม 2520):3.

²สำนักราชเลขาธิการ, ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท, (กรุงเทพ มหานคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2514), หน้า 41.

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องได้บุคคลที่ได้รับการฝึกอบรม หรือได้รับการศึกษาในระดับที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์แกกิจกรรมแขนงต่าง ๆ ได้ ดังนั้นคุณภาพของประชาชนจึงมีส่วนที่เป็นผลสะท้อนมาจากคุณภาพทางการศึกษา¹ การศึกษาจึงเป็นหัวใจของการพัฒนา นั่นคือ การศึกษาเป็นพื้นฐานของความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในประเทศ² จึงควรถือว่าเป็นแนวนโยบายที่สำคัญแห่งรัฐ สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญของการศึกษามากดังที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติว่า "รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐ"³ และโดยเฉพาะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 4 ระหว่างปี 2520-2524 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดย "เร่งพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงของประเทศ และให้สนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางสังคมและการพัฒนาประเทศไทย"⁴

¹ มยุรี จารุปาน, "ประชากรกับการศึกษา," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 11 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2520) : 54

² สมลักษณ์ โทสกุล, "การศึกษานอกโรงเรียน ทางสายใหม่ไปสู่การพัฒนาชนบท," ครูปริทัศน์ 1 (กุมภาพันธ์ 2519) : 20.

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีเมืองการพิมพ์, 2520), หน้า 8.

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520), หน้า 1-2.

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสำคัญต่อประชาชนในสังคมตามที่ประเทศชาติต้องการ ซึ่งตรงตามความเห็นของ บุญชนะ อัจฉากร ที่กล่าวว่า การศึกษาให้ประโยชน์แก่บุคคลดังนี้ คือ

ก. ให้ความรู้พื้นฐานแก่บุคคล และฝึกให้มีความสามารถในอันที่จะรับการฝึกหัดอาชีพในระดับของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หมายความว่า ทำให้รู้หนังสือ อ่านออก เขียนได้ และมีพื้นฐานความรู้ที่จะไปฝึกฝนอาชีพตามความต้องการและความสามารถของตน

ข. ฝึกอบรมให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เพื่อประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม

ค. ฝึกอบรมในด้านศีลธรรมจรรยา คือ อบรมให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข¹

การศึกษาจะอำนวยความสะดวกแก่บุคคลและสังคมมากน้อยเพียงไร นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางการศึกษาหลายอย่าง และองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การศึกษาบังเกิดประโยชน์แก่พลเมืองในชาติหนึ่งก็คือ "ครู" ครูเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ และกำหนดให้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่นักเรียนเสมอมา ดังเช่น สิบปนนท์ เกตุทัต กล่าวว่า "ครูเป็นผู้ที่รับผิดชอบการเรียนการสอนของเด็ก เป็นผู้ที่มีหน้าที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยส่วนรวมขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อผู้เรียนรักอิสรภาพในการแสวงหาความจริง เพื่อชีวิตและสังคมที่ดีขึ้นในปัจจุบัน"²

¹บุญชนะ อัจฉากร, "บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาเศรษฐกิจ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 3 (ตุลาคม 2514) : 4.

²สิบปนนท์ เกตุทัต, "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม การเสริมสร้างสังคมมนุษย์ในแนวทางแห่งธรรมส์จจะ," อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.จรูญทัศน์ทุกะมาน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตรีมิตร, 2519), หน้า 31.

ในระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน การผลิตครูส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การควบคุมของสภาการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู มีวิทยาลัยครูในสังกัด จำนวน 36 แห่ง ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กรมการฝึกหัดครูเป็นแหล่งผลิตครูที่ใหญ่กว่าหน่วยงานอื่น ๆ การฝึกหัดครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ดังที่ ละเมียด ลิมอักษร กล่าวว่ "การผลิตครูเป็นหัวใจสำคัญของการฝึกหัดครู และเป็นความก้าวหน้าทางการศึกษา"¹

ปัจจุบันการศึกษาของไทยได้ขยายตัวและพัฒนาอย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม การเมืองของประเทศ ยิ่งการศึกษาพัฒนา และขยายตัวมากเท่าไร การฝึกหัดครูยิ่งมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเท่านั้น กรมการฝึกหัดครูจึงวางจุดมุ่งหมายที่จะผลิตครูไว้ในหลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 วาจะผลิตครูที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรัก ความศรัทธา และมีวิถุญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป ให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ อยู่เป็นนิจ รู้จักสร้างสรรค์และตระหนักในปัญหาของสังคม เข้าใจปฏิบัติหน้าที่และมีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับบ้านเมือง การปกครอง ตลอดจนการดำรงชีวิตในระบบประชาธิปไตย ทั้งยังมุ่งให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ และทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย²

ในการที่จะปรับปรุงหน้าที่การผลิตของสถาบันฝึกหัดครูให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงบทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยครูให้มีคุณภาพด้วย เนื่องจากวิทยาลัยครูเป็นสถาบัน

¹ละเมียด ลิมอักษร, "การฝึกสอน," ศูนย์ศึกษา 5 (มิถุนายน, 2501) : 12.

²กรมการฝึกหัดครู, หลักสูตร สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 (พระนคร : โรงพิมพ์ตำรวจ. 2520), หน้า 2.

การศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงมีบทบาทและหน้าที่มากมายในอันที่จะต้องรับใช้ และสนอง ความต้องการของสังคม และชุมชนในคานทาง ๆ และเมื่อพิจารณาหน้าที่ของวิทยาลัยครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 บัญญัติไว้ว่า ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการ ศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา ทำนุบำรุงวัฒนธรรมให้บริการทางวิชาการแก่สังคม¹ จะเห็นว่าหน้าที่ของวิทยาลัยครูตาม พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู สอดคล้องกับหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่ วิจิตร ศรีสอาน ให้ ความเห็นว่า "สถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปมีภาระกิจ 4 ประการ คือ การสอนวิชาการและ วิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม การวิจัยค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทาง วิชาการ การบริการแก่สังคม ถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี"² นอก จากนั้นยังตรงกับความคิดเห็นของ เจริญ สุวรรณโชติ ซึ่งให้ความเห็นไว้ว่า วัตถุประสงค์ ที่สำคัญของกรมการฝึกหัดครู คือ

1. เพื่อเตรียมคนออกไปเป็นครู หรือนักการศึกษา
2. เพื่อการส่งเสริมวิทยฐานะของครู หรือนักการศึกษา
3. เพื่ออบรมครู หรือนักการศึกษา
4. เพื่อบริการชุมชน
5. เพื่อการวิจัย³

¹พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2518, ราชกิจจานุเบกษา 27 (กุมภาพันธ์, 2518), หน้า 24.

²วิจิตร ศรีสอาน, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 11-14.

³เจริญผล สุวรรณโชติ, "การผลิตครูหรือการฝึกหัดครู", มิตรครู 30 (พฤศจิกายน, 2518) : 19.

การที่วิทยาลัยครูจะดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหลายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรหลาย ๆ ฝ่าย ทำงานช่วยการประสานร่วมมือกัน และต่างก็มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองเป็นอย่างดี และเป็นที่ยอมรับกันว่า บุคลากรที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั่นก็คือ ครู อาจารย์ ในวิทยาลัยครู ดังที่ วิจิตร ศรีสอาน กล่าวไว้ว่า "ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานสูงเพียงใดหรือไม่ นั่นก็คือ "คณาจารย์" เพราะถ้าสถาบันใดมีบุคลากรที่ขาดคุณภาพ ขาดโลกทัศน์กว้าง ขาดคุณธรรม ขาดความเสียสละ ขาดความเมตตา กรุณา สถาบันนั้นก็ขาดซึ่งความเจริญก้าวหน้า จะพบแต่ความเสื่อม หรือถ้าไม่เสื่อมก็อยู่ในลักษณะทรงตัวและมีแนวโน้มที่จะทรุดลง"¹ เพราะเหตุว่า อาจารย์เป็นผู้รับนโยบายและแผนมาทำให้เกิดการปฏิบัติ ดังนั้น อาจารย์ในวิทยาลัยครูจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ เข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง แต่ในปัจจุบันมีอาจารย์ในวิทยาลัยครูจำนวนไม่น้อยที่ยังมีความสงสัยในบทบาทหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบของตนเองว่ามีอะไรบ้าง จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน²

นอกจากนั้นในการที่จะให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทความรับผิดชอบอย่างเต็มที่เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการผลิตครูเพื่อสังคม ประเทศชาติ ก็จะต้องมีผู้ที่คอยควบคุมให้การปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินไปด้วยดี นั่นก็คือ "หัวหน้า" ในที่นี้ก็คือ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าภาควิชา นับว่ามีส่วนสำคัญ ดังเช่น ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรณ ได้

¹ วิจิตร ศรีสอาน, "การรับรองมาตรฐานและวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษา," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 11 (กุมภาพันธ์-มีนาคม 2520) : 4.

² กรมการฝึกหัดครูและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการสัมมนาเรื่องแนวทางใหม่ของการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร : กรมการฝึกหัดครูและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520), หน้า 29.

ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติกรว่า "ครูที่ไม่มีผู้นำในโรงเรียน เขาสอนให้ตีแต่มที่ไม้ได้
 จำเป็นต้องมีครูใหญ่หรือผู้อำนวยการ และหัวหน้าวิชาที่ครูพึ่งพาได้ มนุษย์จำเป็นต้องอาศัย
 ผู้นำเหมือนสัตว์ของการจำฝูง"¹ ซึ่งหมายความว่า ครู อาจารย์ ในวิทยาลัยจะต้องมีหัวหน้า
 เพื่อเป็นที่พึ่งพา ยึดเหนี่ยว แก่ครู อาจารย์ ในวิทยาลัย เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมี
 ประสิทธิภาพ และหัวหน้าจะต้องรู้จักหน้าที่ และบทบาทของตนเองว่าควรจะทำปฏิบัติอย่างไร
 ควรช่วยเหลือครู อาจารย์ ใดอย่างไร

งานในหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชา นั้นเป็นงานที่อยู่นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียน
 ตามปกติแล้ว ยังมีงานด้านอื่น ๆ อีก เช่น งานด้านวิชาการ งานบริหาร งานบริการ งาน-
 ชุกรการ และงานต่าง ๆ ที่เป็นงานย่อย ละเอียดอีกมากมาย ดังนั้น หัวหน้าภาควิชาจึงต้องมี
 คุณสมบัติมากกว่าครูอื่น ๆ อีก เช่น

1. เป็นผู้มีชีวิตชีวา และหนักแน่น อดทน
2. มีความสามารถในการตัดสินใจสูง
3. มีความสามารถในการจูงใจคนได้ดี
4. มีความรับผิดชอบ
5. มีความฉลาดไหวพริบ²

นอกจากนี้ ภาัญญา สาทร ไก่กล่าวเพิ่มเติมลักษณะของผู้นำที่ดีว่า

¹ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "มัธยมศึกษาในประเทศไทยพัฒนา," อนุสรณ์
 งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.จรรยาทัศน์ พุกกะมาน (กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์ศรีธรรมสาร, 2519), หน้า 12.

²Chester I. Barnard, Organization and Management (Cambridge,
 Mass., Harvard University Press, 1962), pp. 92-102.

1. ใจกว้าง ไม่ตระหนักรู้การเลี้ยงดู และให้รางวัล
2. มีพรหมวิหารสี่ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ในสถานที่ โอกาส และเวลาอันเหมาะสม
3. หนักแน่นไม่หวั่นไหว รับฟังจากทุกฝ่าย
4. ยุติธรรม
5. ซื่อสัตย์และสุจริตใจ
6. ตรงต่อเวลา
7. ชยันและอุทิศเวลาให้กับงาน
8. กล้ารับผิดชอบ
9. อ่อนหวาน นอบน้อม สุภาพ
10. เอาใจใส่ดูแลความทุกข์สุขของผู้น้อยอยู่เสมอ
11. รู้จักเลือกใช้คน
12. อดทนควยความเยือกเย็นต่อคำพูดที่ขัดแย้ง หรือไม่เป็นมิตรทุกชนิด
13. ติดตามคำสั่งที่สั่งการไปแล้วอยู่เสมอ
14. ฉลาดที่จะกระตุนเตือนเมื่อผู้น้อยลาช้า หรือผิดพลาด
15. หมั่นอบรมผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความสามารถ และวิธีการปฏิบัติงาน โดยเหมาะสม
16. ให้ผู้น้อยพบปะโดยง่าย
17. กินง่าย อยู่ง่าย ไม่ถือตัว เข้ากับทุกคนได้
18. ชมคนเป็นและชยันชม
19. ไม่ดูตำ หรือเล่นงานผู้ใดต่อหน้าผู้อื่น
20. รู้จักใช้อำนาจโดยไม่ให้ผู้อื่นรู้ตัวว่าถูกบังคับ
21. ให้เกียรติเจ้าของความคิดหรือเจ้าของโครงการใหม่ ๆ เสมอ
22. ไม่โลเลเปลี่ยนแปลงง่าย
23. สั่งงานเป็นและถูกจังหวะ

24. เป็นตัวอย่างที่ดีทุกด้านของผู้อื่น
25. รักษาระเบียบวินัย ปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎหมายโดยเคร่งครัดทุกโอกาส
26. ละเว้นจากการประพฤติดุร้าย ซึ่งจะทำให้สังคมรังเกียจตามสภาพของวัฒนธรรมไทย
27. มีความเด็ดขาด เด็ดเดี่ยว มั่นคง แน่นนอน
28. รู้จักถนอมน้ำใจคน
29. รู้จักสร้างและรักษาบุคลิกของตนอยู่เสมอ¹

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หัวหน้าวิชามีความสำคัญในการที่เป็นผู้ที่มีความบทบาทที่สุดที่จะทำให้การเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของภาควิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครูประสบความสำเร็จก้าวหน้าไปด้วยดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พิจารณาในเรื่องนี้ เพื่อจะได้พิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และสนับสนุน บทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษามบทบาท หน้าที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาในสถานต่าง ๆ เช่น งานคานบริหาร งานคานวิชาการ งานคานธุรการ งานคานการจัดกิจกรรม งานคานสถานที่ อุปกรณ์ และอื่น ๆ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาระหว่าง อธิการ หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา และอาจารย์ในภาควิชาพลศึกษา
3. เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

¹ ภิญญา สาขร, หลักการบริหารการศึกษา, (พระนคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2514), หน้า 237-239.

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งทำการศึกษาเฉพาะบทบาท และหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษา ซึ่งทำหน้าที่หัวหน้าภาค ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2523 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบ และอำนาจสั่งการที่เกี่ยวกับงาน ทั้งที่เป็นงานโดยตรง และเป็นงานพิเศษอื่น ๆ อันจะเกิดประโยชน์ต่องานในหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู

อธิการ หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาและสันตนาการ โดยได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ

ครู อาจารย์ในภาควิชา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครู และผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษาและสันตนาการในวิทยาลัยครู

หัวหน้าภาคฯ หมายถึง หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

อาจารย์ในภาคฯ หมายถึง อาจารย์ในภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชา หมายถึง ภาควิชาพลศึกษาและสันตนาการ

วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันผลิตครูตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. เป็นประโยชน์สำหรับหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครูในการที่จะได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง และจะได้ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ที่ยิ่งขึ้น
2. เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารวิทยาลัยในระดับสูง เพื่อจะได้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานในวิทยาลัยต่อไป
3. เป็นประโยชน์แก่ ครู อาจารย์ในภาควิชาพลศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในวิทยาลัยจะได้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษา เพื่อจะได้เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีในการปฏิบัติงานร่วมกันในวิทยาลัย
4. เพื่อประโยชน์แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษา เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาค้นคว้าพลศึกษาต่อไป
5. เพื่อเป็นแนวทางศึกษาค้นคว้าในแง่บทบาท และหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชาพลศึกษาในสถาบันอื่น ๆ ต่อไป